

Právne limity pre OPEN DATA alebo ako to ide...

aj za splnenia požiadaviek Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov (GDPR)

Vypracovali: JUDr. Pavel Nechala, PhD.
JUDr. Michala Hašková
Mgr. Simona Šašínková

1. Účel a cieľ analýzy

Táto analýza používania Open Data za súčasného splnenia požiadaviek GDPR bola vypracovaná advokátskou kanceláriou Nechala & Co., s. r. o.¹

Cieľom tejto analýzy je posúdiť zákonnosť spracúvania osobných údajov z verejne dostupných registrov a oficiálnych zdrojov.

Táto analýza bola spracovaná na žiadosť a na účely spoločnosti FinStat, s. r. o., so sídlom Ľudmily Kraskovskej 1402/14, 851 10 Bratislava, Slovenská republika, IČO: 47 165 367, zapísanej v obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, oddiel Sro, vložka č.: 89268/B. Obsah tejto analýzy je chránený v zmysle platnej legislatívy Slovenskej republiky. Žiadna iná osoba nie je oprávnená šíriť obsah tejto analýzy alebo ho akokoľvek využívať a používať bez uvedenia odkazu na jej autora a/alebo bez osobitného súhlasu autora.

Táto analýza sa zverejňuje za účelom poskytnutia právnej argumentácie aj pre mimovládne organizácie a novinárov, ktorí sa zaoberajú spracúvaním údajov zo zverejnených registrov. V tomto rozsahu poskytuje advokátska kancelária Nechala & Co., s. r. o., súhlas s jej použitím.

2. Východiská pre vykonanie analýzy

Táto analýza bola pripravená za účelom zodpovedania otázky, či je možné spracúvanie osobných údajov, ktoré sú súčasťou tzv. Open Data, po 25. máji, keď sa začne uplatňovať nariadenie GDPR.

Zdrojom spracúvaných osobných údajov sú verejné registre. Ide o oficiálne registre štátnych inštitúcií (ako Obchodný register, Živnostenský register a podobne). Registre, z ktorých sa osobné údaje zbierajú, sú jednak verejné registre dostupné neurčitému okruhu používateľov (ako Obchodný register, Živnostenský register a podobne), ale aj registre, ktoré sú dostupné len na základe osobitnej žiadosti a za odplatu (napr. Centrálny register exekúcií).

Osobné údaje, ktoré sa spracúvajú, sú obsahom informácií, ktoré sú voľne a bezplatne (výnimočne za odplatu v prípade Centrálného registra exekúcií) dostupné pre každého za rovnakých podmienok, tzv. otvorené dáta, resp. Open Data. Otvorené dáta sú prístupné na internete v štruktúrovanej forme, ktorá umožňuje ich hromadné strojové spracovanie.²

V súčasnosti je možné spracúvanie osobných údajov nachádzajúcich sa v rámci tzv. Open Data na základe osobitného zákonného splnomocnenia uvedeného v pôvodnom zákone o ochrane osobných

¹Nechala & Co., s. r. o., je spoločnosť s ručením obmedzeným založená podľa § 15 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v znení neskorších predpisov, so sídlom Panenská 23, 811 03 Bratislava, Slovenská republika, IČO: 36 868 604, zapísaná v obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, oddiel: Sro, vložka č.: 65814/B, konajúca prostredníctvom: JUDr. Pavel Nechala, PhD., konateľ a advokát.

² zdroj: <https://www.slovensko.sk/sk/zivotne-situacie/zivotna-situacia/open-data-otvorene-data/>, 06.03.2018

údajov.³ GDPR a ani nový zákon o ochrane osobných údajov neobsahujú výslovné osobitné povolenie na ďalšie spracúvanie už raz zverejnených osobných údajov. Takéto spracúvanie osobných údajov bude možné aj naďalej, avšak bude nutné nájsť pre to iný právny základ.⁴

ANALÝZA PRÁVNEHO ZÁKLADU

I. Zákonnosť spracúvania osobných údajov z Open Data

Medzi základné zásady spracúvania osobných údajov v zmysle GDPR patrí **zákonnosť spracúvania**.⁵ Podľa čl. 6 GDPR je zásada zákonosti naplnená iba vtedy, ak je splnená jedna z nasledujúcich podmienok:

- dotknutá osoba vyjadrila **súhlas so spracúvaním svojich osobných údajov** na jeden alebo viaceré konkrétne účely;⁶
- spracúvanie je **nevyhnutné na plnenie zmluvy, ktorej zmluvnou stranou je dotknutá osoba**, alebo aby sa na základe žiadosti dotknutej osoby vykonali opatrenia pred uzatvorením zmluvy;⁷
- spracúvanie je **nevyhnutné na splnenie zákonnej povinnosti prevádzkovateľa**;⁸
- spracúvanie je nevyhnutné, aby sa **ochránili životne dôležité záujmy dotknutej osoby** alebo inej fyzickej osoby;⁹
- spracúvanie je **nevyhnutné na splnenie úlohy realizovanej vo verejnom záujme** alebo pri výkone verejnej moci zverenej prevádzkovateľovi;¹⁰
- spracúvanie je **nevyhnutné na účely oprávnených záujmov, ktoré sleduje prevádzkovateľ** alebo tretia strana, s výnimkou prípadov, keď nad takýmito záujmami prevažujú záujmy alebo základné práva a slobody dotknutej osoby, ktoré si vyžadujú ochranu osobných údajov, najmä ak je dotknutou osobu dieťa.¹¹

Podmienky definované v čl. 6 GDPR sú **právnymi základmi**, na základe ktorých je umožnené spracúvať osobné údaje. Každý prevádzkovateľ musí určiť konkrétny právny základ, na ktorom spracúva osobné údaje.

Je potrebné skúmať, či je Open Data možné spracúvať na základe niektorého z vyššie uvedených právnych základov. Právne základy uvedené v GDPR sú koncipované v zásade rovnocenne. Avšak podľa názorov odbornej verejnosti by sa mal uplatňovať princíp prioritnej voľby špecifického právneho základu (čl. 6 ods. 1 písm. b) až e) GDPR) a až v prípade, ak takýto právny základ neexistuje, mal by prevádzkovateľ skúmať, či je možné spracúvanie na základe oprávneného záujmu (čl. 6 ods. 1 písm. f)

³ § 10 ods. 3 písm. a) pôvodného zákona o ochrane osobných údajov

⁴ Kolektív autorov: GDPR/Obecné nařízení o ochraně osobních údajů, Wolters Kluwer, Praha 2017, s. 124

⁵ čl. 5 ods. 1 písm. a) GDPR

⁶ čl. 6 ods. 1 písm. a) GDPR

⁷ čl. 6 ods. 1 písm. b) GDPR

⁸ čl. 6 ods. 1 písm. c) GDPR

⁹ čl. 6 ods. 1 písm. d) GDPR

¹⁰ čl. 6 ods. 1 písm. e) GDPR

¹¹ čl. 6 ods. 1 písm. f) GDPR

GDPR). Súhlas ako právny základ by mal byť zvolený ako posledná možnosť vzhľadom na práva dotknutých osôb a ich možnosť kedykoľvek odvolať súhlas.

Nižšie uvádzame stručnú charakteristiku a vysvetlenie, prečo nie je možné využiť pri spracúvaní Open Data právne základy uvedené v čl. 6 ods. 1 písm. b) až e) GDPR.

1.1 Plnenie zmluvy ako právny základ

Prevádzkovateľ nemá s dotknutými osobami žiaden zmluvný či iný vzťah. Preto právny základ plnenia zmluvy nie je možné použiť.

1.2 Plnenie zákonnej povinnosti prevádzkovateľa ako právny základ

Zo súčasného právneho poriadku Slovenskej republiky nevyplýva konkrétna povinnosť spracúvania Open Data. Zastávame názor, že aj keby došlo k zmene zákona o ochrane osobných údajov alebo iného predpisu¹² za účelom umožnenia spracúvania Open Data, išlo by o doplnenie **možnosti, nie povinnosti** spracúvania Open Data.

Plnenie zákonnej povinnosti prevádzkovateľa ako právny základ sa využije v prípade zamestnávateľov, ktorí musia oznamovať údaje o mzdách svojich zamestnancov orgánom sociálneho zabezpečenia alebo daňovým úradom, alebo ak sú finančné inštitúcie povinné oznámiť príslušným orgánom určité podozrivé transakcie v rámci pravidiel proti praniu špinavých peňazí. Ide teda o prípady, keď je prevádzkovateľovi povinnosť daná priamo zákonom, dochádza pri nej k spracúvaniu osobných údajov a nesmie mať na výber možnosť splniť alebo neplniť danú povinnosť.¹³

K rovnakému výkladu sa prikláňa aj dozorný orgán v Spojenom kráľovstve ICO,¹⁴ ktorý uvádza použitie čl. 6 ods. 1 písm. c) GDPR v prípade, ak prevádzkovateľ spracúva osobné údaje pri výkone povinnosti, ktorá mu vyplýva zo zákona.¹⁵

Z vyššie uvedených dôvodov nie je možné predpokladať, že zmena legislatívy v oblasti práva na informácie alebo ochrany osobných údajov by mohla byť prostriedkom na spracúvanie Open Data s právnym základom plnenia zákonnej povinnosti prevádzkovateľa.

¹² napr. zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov

¹³ Jednotlivé právne základy stanovené GDPR majú svoj základ v smernici. Smernica umožňovala spracúvanie osobných údajov, ak to „je nevyhnutné na vyhovenie právnomu záväzku, ktorého subjektom je prevádzkovateľ“. Preto je možné používať ako výkladové pomôcky aj komentáre, usmernenia a stanoviská k smernici. V tomto prípade konkrétne usmernenie k pojmu oprávnený záujem

¹⁴ ICO je nezávislý orgán Spojeného kráľovstva, ktorý bol zriadený s cieľom dohliadať na dodržiavanie práva na informácie a ochranu osobných údajov; zdroj <https://ico.org.uk/>

¹⁵<https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-for-processing/legal-obligation/>

Pre úplnosť je dôležité, že **vytvorenie právneho základu spracúvania osobných údajov nad rámec GDPR nie je možné**. Právne základy spracúvania osobných údajov môžu byť upravené len v GDPR. GDPR neobsahuje tzv. zmocňujúce ustanovenie na vytvorenie nového právneho základu na úrovni národných legislatív.

1.3 Ochrana záujmov dotknutej osoby ako právny základ

Pri spracúvaní Open Data **nejde o spracúvanie osobných údajov, ktoré je nevyhnuté na ochranu životne dôležitých záujmov dotknutej osoby** alebo inej fyzickej osoby, v tomto prípade ide napr. skôr o situáciu, keď dotknutá osoba je v ohrození života a spracúvanie osobných údajov z jej lekárskej dokumentácie je nevyhnutné na záchranu jej života.¹⁶

1.4 Plnenie úloh vo verejnom záujme ako právny základ

Právny základ spracúvania osobných údajov – plnenie úlohy realizovanej vo verejnom záujme alebo pri výkone verejnej moci vychádza zo smernice, ktorá definovala právny základ nasledovne: „*Spracovanie je nevyhnutné na splnenie úlohy vykonávanej vo verejnom záujme alebo v uplatňovaní oficiálneho poverenia zvereného prevádzkovateľovi, alebo tretej strane, ktorej sa údaje odhalia.*“ Tu však ide o prípady, v ktorých samotný prevádzkovateľ uplatňuje oficiálne poverenie alebo vykonáva úlohu vo verejnom záujme (nie je však nevyhnutné, aby mu bola daná zákonná povinnosť spracúvať osobné údaje) a spracúvanie je nevyhnutné na uplatňovanie takéhoto poverenia alebo na výkon úlohy vo verejnom záujme. Ide o prípady keď daňový úrad môže zhromažďovať a spracúvať daňové priznania jednotlivca s cieľom stanoviť a overiť výšku dane, ktorá sa má zaplatiť.¹⁷

K uvedenému výkladu sa prikláňa aj ICO, ktorý predpokladá použitie tohto právneho základu v prípade, ak ide o orgány verejnej moci, i keď uvedené ustanovenie je možné použiť aj v prípade, ak ide o inštitúciu, ktorá uplatňuje oficiálne poverenie alebo vykonáva úlohy vo verejnom záujme. Tieto orgány a inštitúcie môžu spracúvať osobné údaje, avšak ich úlohy, funkcia a právomoc musia mať základ v zákone (t. j. úloha musí byť uložená zákonom).¹⁸

1.5 Súhlas ako právny základ

V prípade spracúvania Open Data nedochádza pri zbere a prvotných operáciách s osobnými údajmi k žiadnemu kontaktu s dotknutými osobami. Preto platí, že Open Data nie sú spracúvané na základe súhlasu dotknutej osoby. Získanie súhlasu dotknutej osoby na spracúvanie jej osobných údajov nie je možné.

¹⁶ <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-for-processing/vital-interests/>

¹⁷ Usmernenie k pojmu oprávnený záujem

¹⁸ <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-for-processing/public-task/>

1.6 Oprávnený záujem ako právny základ

Spracúvanie osobných údajov, ktoré je nevyhnutné na účely **oprávnených záujmov** prevádzkovateľa podľa čl. 6 ods. 1 písm. f) GDPR, obsahuje 3 predpoklady:¹⁹

- samotná identifikácia oprávneného záujmu,
- preukázanie, že spracúvanie osobných údajov je nevyhnutné na jeho dosiahnutie, a
- vyváženie oprávneného záujmu so záujmami, právami a slobodami dotknutých osôb.

Skúmanie vyššie uvedených predpokladov sa uskutočňuje prostredníctvom samostatného testu, ktorý sa viaže na jednotlivé informačné systémy. Možnosť použitia samotného čl. 6 ods. 1 písm. f) GDPR závisí až od výsledku takéhoto **testu proporcionality**.²⁰

Za účelom vykonania testu proporcionality je dôležité najprv posúdiť povahu a zdroj oprávnených záujmov prevádzkovateľa na spracúvaní osobných údajov a následne zhodnotiť, či je spracúvanie nevyhnutné na sledovanie tohto záujmu, a takisto posúdiť vplyv takéhoto spracúvania na dotknuté osoby.²¹

Medzi kľúčové faktory, ktoré je potrebné zohľadniť pri vykonávaní testu proporcionality, patria:²²

a) Posúdenie oprávneného záujmu prevádzkovateľa

Na to, aby sa záujem prevádzkovateľa spracovávať osobné údaje považoval za „oprávnený“ a aby bol relevantný podľa čl. 6 ods. 1 písm. f) GDPR, musí spĺňať požiadavku zákonnosti, t. j. musí byť v súlade s právnymi predpismi EÚ a vnútroštátnymi právnymi predpismi. Musí byť tiež dostatočne jasne formulovaný a dostatočne špecifický na to, aby umožňoval vykonanie testu proporcionality voči záujmom a základným právam dotknutej osoby. Takisto musí predstavovať skutočný a súčasný záujem – to znamená, že záujem nesmie byť špekulatívny.²³

GDPR neobsahuje definíciu oprávneného záujmu, iba príkladom v recitáli 47 druhá veta uvádza: „*Takýto oprávnený záujem by mohol existovať napríklad vtedy, keby medzi dotknutou osobou a prevádzkovateľom existoval relevantný a primeraný vzťah, napríklad keby bola dotknutá osoba voči prevádzkovateľovi v postavení klienta alebo v jeho službách.*“ Z uvedeného textu bol odvodený a publikovaný arbitrárny názor **o potrebe existencie vzťahu medzi prevádzkovateľom a dotknutou osobou**. T. Valentová uvádza: „*Podmienkou pre aplikáciu oprávneného záujmu ako právneho základu pre spracovanie osobných údajov je, že medzi dotknutou osobou a prevádzkovateľom musí existovať relevantný a primeraný vzťah, na základe ktorého dotknutá osoba môže oprávnené*

¹⁹ <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-for-processing/legitimate-interests>

²⁰ Usmernenie k pojmu oprávnený záujem, str. 49

²¹ Usmernenie k pojmu oprávnený záujem, str. 50

²² Usmernenie k pojmu oprávnený záujem

²³ Usmernenie k pojmu oprávnený záujem, str. 49

očakávať, že dôjde k spracovateľskej operácii.“²⁴ Práve naopak, vo vyššie uvedenom texte je uvedený iba jeden príklad existencie oprávneného záujmu. Inými slovami, ani pri použití gramatického výkladu nemožno dospieť k prezentovaným záverom.

Potrebné je však uvedenú problematiku skúmať bližšie, pričom je najvhodnejšie použitie teleologického výkladu. Teleologický výklad je výklad účelový, ktorý má zabezpečiť nájdenie účelu a zmyslu právnej normy. Teleologický výklad skúma, aký bol úmysel zákonodarcu a aký je účel rozoberanej právnej normy.

Proces tvorby GDPR patril k najrozsiahlejším legislatívnym procesom v histórii Európskej únie, pretože snahou bola harmonizácia už rozvinutej právnej úpravy ochrany osobných údajov vo všetkých členských štátoch. Existovali viaceré odlišnosti, ako napríklad aj diskutovaný právny základ zverejnených informácií v Slovenskej republike, ktoré mala pripravovaná úprava zjednotiť. V procese tvorby predmetného ustanovenia o právnom základe – oprávnený záujem existoval spočiatku katalóg skutkových podstát, ktorý bol postupne zužovaný a nakoniec redukovaný na samotný pojem s odkazom na recitály. Medzi tieto skutkové podstaty patrili aj zverejnené informácie: „**(fb) the data are collected from public registers, lists or documents accessible by everyone.**“²⁵

Racionálny výklad úmyslu tvorca regulácie potvrdzuje jednak snahu ponechať širokú otvorenú definíciu v texte GDPR vzhľadom na nemožnosť opísať všetky situácie, ktoré môžu v praxi spracúvania osobných údajov nastať, a tiež v recitáloch výhradne naznačiť exemplifikatívne niektoré prípady. Naopak, nemožno potvrdiť, že bola snaha redukovať pojem oprávnený záujem iba na niektoré situácie ako napríklad tie, ktoré súvisia s právnym vzťahom medzi dotknutou osobou a prevádzkovateľom. Na takýto záver nie je podklad ani v texte GDPR a ani v jeho vysvetľujúcich ustanoveniach. Na podporu tejto argumentácie možno uviesť aj odbornú literatúru: „*To, že tieto (oprávnené) záujmy majú byť chápané široko, preukazuje aj Recitál 47 druhá, šiesta, siedma veta GDPR: jeden príklad je existencia právneho vzťahu medzi prevádzkovateľom a dotknutou osobou.*“²⁶

Na základe vyššie uvedeného je nesporné, že existencia vzťahu medzi prevádzkovateľom a dotknutými osobami nie je nevyhnutná podmienka na aplikáciu čl. 6 ods. 1 písm. f) GDPR.

Nad rámec vyššie uvedeného sa vyjadríme aj k právnej záväznosti vysvetľujúcich recitálov. V právnom poriadku EÚ zastávajú recitály funkciu interpretačného nástroja, ktorý môže pomôcť vysvetliť účel a zámer určitého normatívneho nástroja (normatívneho aktu EÚ). Takisto je možné ich zohľadniť pri riešení nejednoznačností v legislatívnych ustanoveniach,

²⁴ T. Valentová, J. Žuľová, M. Švec – Nové pravidlá ochrany osobných údajov. Wolters Kluwer. 2018. Bratislava. s. 75

²⁵ Amendment 102 v <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2013-0402+0+DOC+XML+V0//EN>

²⁶ B.P. Paal, D.A. Pauly - Datenschutzverordnung, C.H.Beck. Mníchov. 2017.s. 97

ktorých sa týkajú, ale ako také nemajú samostatný právny účinok.²⁷ Tento názor potvrdzujú aj rozhodnutia Európskeho súdneho dvora ako napr. prípad **Case 215/88 Casa Fleischhandels [1989] ECR 2789, v paragrafe 31:** „*Zatiaľ čo recitál v preambule nariadenia môže objasniť výklad, ktorý má byť poskytnutý právnomu predpisu, sám osebe nemôže byť predpisom samotným.*“ Takisto aj rozhodnutie v prípade **Case C-162/97, Nilsson, [1998] ECR I-7477 v paragrafe 54 uvádza:** „*Preambula aktu Spoločenstva nie je právne záväzná a nemožno sa na ňu odvolávať ako na dôvod, pre ktorý by bolo možné sa odchýliť od samotných ustanovení dotknutého aktu.*“²⁸

Podľa ICO oprávnené záujmy môžu predstavovať vlastné záujmy prevádzkovateľa alebo záujmy tretích strán a môžu zahŕňať napr. obchodné záujmy, individuálne záujmy alebo aj záujmy vo forme širších spoločenských výhod.

GDPR výslovne uvádza použitie oprávnených záujmov v súvislosti so spracúvaním osobných údajov klientov, na účely priameho marketingu alebo na účely predchádzania podvodom, avšak tento výpočet nie je taxatívny (úplný).²⁹ K takémuto výkladu sa prikláňa aj usmernenie k pojmu oprávnený záujem, ktoré uvádza neúplný zoznam niektorých najbežnejších kontextov, v ktorých môže vzniknúť otázka aplikácie oprávneného záujmu ako právneho základu spracúvania osobných údajov.³⁰

Na identifikáciu oprávneného záujmu ako právneho základu spracúvania osobných údajov je potrebné zvážiť nasledovné otázky:

- Prečo chce prevádzkovateľ spracúvať osobné údaje, čo sa snažíte dosiahnuť?
- Kto má prospech zo spracúvania osobných údajov prevádzkovateľom? Akým spôsobom?
- Existujú na spracúvanie osobných údajov širšie spoločenské výhody?
- Aké dôležité sú tieto výhody?
- Aký by bol dosah, ak by prevádzkovateľ nemohol spracúvať osobné údaje?
- Ide o neetické spracúvanie osobných údajov?³¹

Oprávnený záujem môže napríklad predstavovať:

- **Výkon základného práva** – pri spracúvaní osobných údajov prevádzkovateľom môže ísť napr. o výkon základného práva, ktoré je obsiahnuté v Európskej charte základných práv

²⁷ Complexity of EU law in the domestic implementing process, dostupné na: http://ec.europa.eu/dgs/legal_service/seminars/20140703_baratta_speech.pdf str. 8

²⁸ Complexity of EU law in the domestic implementing process, dostupné na: http://ec.europa.eu/dgs/legal_service/seminars/20140703_baratta_speech.pdf str. 8

²⁹<https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-for-processing/legitimate-interests/>

³⁰ Usmernenie k pojmu oprávnený záujem, str. 24

³¹<https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-for-processing/legitimate-interests/>

a v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Medzi tieto práva patria napr. sloboda prejavu a právo na informácie alebo právo na prístup k dokumentom.³²

- **Verejné záujmy/záujmy širšej verejnosti** – V niektorých prípadoch prevádzkovateľ môže uplatniť verejný záujem alebo záujem širšej verejnosti ako oprávnený záujem spracúvania osobných údajov (napr. charitatívna organizácia spracúva osobné údaje na účely lekárskeho výskumu alebo nezisková organizácia spracúva osobné údaje s cieľom zvýšiť povedomie o korupcii vlády).³³

Podľa usmernenia k pojmu oprávnený záujem vo všeobecnosti platí, že pokiaľ prevádzkovateľ koná nielen vo svojom vlastnom oprávnenom záujme (napr. obchodný záujem), ale aj v záujme širšej verejnosti, tak táto skutočnosť má pozitívny vplyv na jeho oprávnený záujem a prikladá mu väčšiu „váhu“.³⁴ Prevádzkovateľ si takisto môže určiť aj iné oprávnené záujmy, ako sú uvedené vyššie.

Kľúč k zodpovedaniu otázky, či svedčí oprávnený záujem prevádzkovateľovi, ktorý spracúva štátom už zverejnené údaje, musíme hľadať v samom koncepte inštitútu „otvorených údajov, tzv. Open Data“.

Otvorené údaje sú charakteristické tým, že umožňujú voľné použitie bez obmedzení právneho alebo technického charakteru. Bližšie ich charakterizuje a) dostupnosť v online prostredí, b) strojová čitateľnosť, c) poskytnutie licencií a formátov, ktoré sú technologicky neutrálne.

Zverejnenie údajov je jednou z foriem spracúvania osobných údajov, ktorú definuje GDPR. K zásahu do súkromia dotknutých osôb teda dôjde už pri prvotnom zverejnení v zdrojovej databáze. Právnym základom pre takéto zverejnenie je zákonná úprava.

b) Posúdenie vplyvu na dotknuté osoby

- Pri posudzovaní vplyvu spracúvania by sa mali brať do úvahy pozitívne aj negatívne dôsledky. Na celkové posúdenie vplyvu je takisto dôležité posúdiť pravdepodobnosť prejavenia rizika na jednej strane a závažnosť dôsledkov na druhej strane.³⁵
- Posúdenie povahy spracúvaných údajov, pričom je dôležitá skutočnosť, aké osobné údaje sa spracovávajú, napr. či sa spracovávajú osobitné kategórie osobných údajov, ktoré odhaľujú rasový alebo etnický pôvod, politické názory a pod.³⁶
- Posúdenie spôsobu spracúvania údajov – posúdenie vplyvu v širšom zmysle môže zahŕňať posúdenie, či sú údaje verejne zverejnené alebo inak sprístupnené veľkému počtu osôb

³² Usmernenie k pojmu oprávnený záujem, str. 34

³³ Usmernenie k pojmu oprávnený záujem, str. 35

³⁴ Usmernenie k pojmu oprávnený záujem, str. 35

³⁵ Usmernenie k pojmu oprávnený záujem, str. 38

³⁶ Usmernenie k pojmu oprávnený záujem, str. 38

alebo či sa veľké množstvá osobných údajov spracúvajú alebo kombinujú s inými údajmi (napríklad v prípade profilovania na komerčné účely).³⁷

- Posúdenie primeraných očakávaní dotknutých osôb – je takisto dôležité zohľadniť, či dotknuté osoby môžu primerane očakávať takéto spracúvanie osobných údajov.
- Posúdenie postavenia prevádzkovateľa a dotknutých osôb – postavenie dotknutých osôb a prevádzkovateľa je takisto dôležité pri posudzovaní vplyvu spracúvania osobných údajov. Postavenie prevádzkovateľa môže byť dominantnejšie alebo menej dominantné vo vzťahu k dotknutej osobe v závislosti od toho, či je prevádzkovateľ napr. fyzická osoba, nadnárodná spoločnosť alebo subjekt verejného sektora.³⁸

c) Posúdenie predbežnej rovnováhy

Ďalšou požiadavkou na aplikáciu právneho základu oprávneného záujmu je **nevyhnutnosť spracúvania**, t. j. spracúvanie osobných údajov **musí byť nevyhnutné**. Ak je možné rozumne dosiahnuť ten istý výsledok iným, menej rušivým spôsobom, právny základ vo forme oprávneného záujmu sa nebude môcť uplatniť.³⁹

Na preukázanie skutočnosti, že spracúvanie osobných údajov je nevyhnutné na dosiahnutie oprávneného záujmu, je potrebné zvážiť nasledovné otázky:

- Predstavuje takéto spracúvanie rozumný spôsob, ako spracúvať osobné údaje?
- Existuje iný, menej rušivý spôsob, ako dosiahnuť rovnaký výsledok?⁴⁰

Po posúdení všetkých faktorov uvedených vyššie je podľa usmernenia k pojmu oprávnený záujem potrebné posúdiť tzv. predbežnú rovnováhu spracúvania osobných údajov. V prípade, keď na základe predbežnej analýzy nie je jasné, akým spôsobom by sa mala nastaviť rovnováha medzi spracúvaním osobných údajov prevádzkovateľom na jednej strane a záujmami a základnými právami dotknutých osôb na druhej strane, je potreba vykonať ďalšie posúdenie rovnováhy.

Podľa usmernenia k pojmu oprávnený záujem prevádzkovateľ môže zvážiť, či je možné zaviesť dodatočné opatrenia s cieľom pomôcť znížiť neprimeraný vplyv spracovania na dotknuté osoby. Tieto dodatočné opatrenia môžu v niektorých (ale nie všetkých) prípadoch pomôcť vyvážiť rovnováhu a pomôcť zabezpečiť, aby sa spracovanie mohlo zakladať na oprávnenom záujme prevádzkovateľa a súčasne chrániť práva a záujmy dotknutých osôb.⁴¹

³⁷ Usmernenie k pojmu oprávnený záujem, str. 39

³⁸ Usmernenie k pojmu oprávnený záujem, str. 40

³⁹<https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-for-processing/legitimate-interests/>

⁴⁰<https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-for-processing/legitimate-interests/>

⁴¹ Usmernenie k pojmu oprávnený záujem, str. 41

d) Použitie dodatočných bezpečnostných opatrení prevádzkovateľom

Medzi príklady príslušných dodatočných opatrení môže okrem iného patriť prísne obmedzenie toho, koľko údajov sa zhromažďuje, alebo poskytnutie dodatočných informácií dotknutým osobám v porovnaní s tým, čo je konkrétne vyžadované legislatívou.⁴²

Podľa ICO je takisto nevyhnutné vykonať test proporcionality, a teda zvážiť záujmy prevádzkovateľa voči záujmom, právam a slobodám dotknutých osôb. V prípade, ak by dotknuté osoby odôvodnene neočakávali spracúvanie ich osobných údajov alebo ak by im takéto spracúvanie spôsobilo neodôvodnené škody, ich záujmy by pravdepodobne prevýšili oprávnené záujmy prevádzkovateľa.⁴³

Otázky, ktoré sú podľa ICO nápomocné na určenie, či sú oprávnené záujmy prevádzkovateľa vyvážené voči záujmom, právam a slobodám dotknutých osôb, sú nasledovné:⁴⁴

- Aký je charakter vzťahu prevádzkovateľa s dotknutými osobami?
- Aké osobné údaje prevádzkovateľ spracováva? Spracováva sa aj osobitná kategória osobných údajov?
- Mohli by dotknuté osoby očakávať, že ich osobné údaje bude prevádzkovateľ spracúvať týmto spôsobom?
- Je pravdepodobné, že dotknuté osoby budú namietat' proti takémuto spracúvaniu osobných údajov?
- Vie prevádzkovateľ dotknutým osobám poskytnúť potrebné informácie týkajúce sa spracúvania ich osobných údajov?
- Aký je možný vplyv takéhoto spracúvania na dotknuté osoby?
- Spracovávajú sa aj osobné údaje detí?

Vyššie uvedené otázky pomáhajú pri určení toho, či prevádzkovateľ spĺňa požiadavky uvedené v čl. 6 ods. 1 písm. f) GDPR. Neexistuje žiadny vzorec na určenie toho, či dané požiadavky prevádzkovateľ spĺňa, ale musí byť presvedčený, že jeho oprávnené záujmy nie sú prekonané rizikami pre dotknuté osoby, ktoré identifikoval.⁴⁵

Okrem vyššie uvedeného testu proporcionality je takisto je dôležité, aby prevádzkovateľ zdokumentoval svoje rozhodnutia týkajúce sa oprávnených záujmov, aby bol schopný

⁴² Usmernenie k pojmu oprávnený záujem, str. 42

⁴³<https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-for-processing/legitimate-interests/>

⁴⁴<https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-for-processing/legitimate-interests/>

⁴⁵<https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-for-processing/legitimate-interests/>

preukázať súlad s GDPR podľa **zásady zodpovednosti** zakotvenej v čl. 5 ods. 2 a v čl. 24 GDPR.

Informácie týkajúce sa spracúvania osobných údajov na základe oprávneného záujmu musí prevádzkovateľ takisto uviesť do tzv. privacy notice, teda dokumentu, v ktorom sú uvedené všetky informácie týkajúce sa spracúvania osobných údajov dotknutých osôb, ako aj týkajúce sa právneho základu spracúvania ich osobných údajov.⁴⁶

V tejto súvislosti poukazujeme, že GDPR v čl. 14 ods. 2 písm. f) ukladá prevádzkovateľovi povinnosť informovať dotknuté osoby, z akého zdroja pochádzajú osobné údaje, **prípadne informovať ich o tom, či údaje pochádzajú z verejne prístupných zdrojov**. Toto nesporne preukazuje, že GDPR predpokladá, že sa budú ďalej spracovávať osobné údaje pochádzajúce z verejných zdrojov, databáz a registrov.

V rámci testu proporcionality je nutné zvažovať záujmy prevádzkovateľa s právami dotknutých osôb. V prípade spracúvania osobných údajov pochádzajúcich z Open Data pôjde nepochybne aj o váženie práva na informácie s právo na súkromie dotknutej osoby.

Ústava SR a medzinárodné dohody, ktoré Slovenská republika ratifikovala a ktorými je viazaná, stanovujú, že právo na súkromie a právo na informácie nie sú neobmedziteľné práva, a predpokladá sa možný zásah do týchto práv, ktorý je v súlade so zákonom.

Charta základných práv Európskej únie v článku 8 upravuje ochranu osobných údajov nasledovne:

1. Každý má právo na ochranu osobných údajov, ktoré sa ho týkajú.
2. Tieto údaje musia byť riadne spracované na určené účely na základe súhlasu dotknutej osoby alebo na inom oprávnenom základe ustanovenom zákonom. Každý má právo na prístup k zhromaždeným údajom, ktoré sa ho týkajú, a právo na ich opravu.

V rámci posudzovania vzťahu medzi právom na informácie a právom na súkromie treba vziať do úvahy najmä fakt, že osobné údaje spracúvané z Open Data už raz boli zverejnené na základe rozhodnutia zákonodarcu v rámci verejne dostupného registra. Teda vo vzťahu k už raz zverejneným osobným údajom došlo k oslabeniu ich ochrany, resp. ich ďalšie použitie nepredstavuje neprimeraný a nezákonný zásah do práv dotknutej osoby. Zákonodarca rozhodnutím a zriadením verejných registrov prezumoval, že vo vzťahu k určitému okruhu osobných údajov prevažuje právo na informácie nad právom na súkromie dotknutých osôb. Jedným z dôvodov a účelov zverejnenia týchto údajov môže byť napríklad zvýšená transparentnosť verejnej správy, kontrola hospodárnosti nakladania s verejnými zdrojmi alebo zverejnenie na účely predchádzania podvodom.

⁴⁶<https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-for-processing/legitimate-interests/>

